

علی منتظری

تجول و گسترش تئاتر کشور

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مشکلات تئاتر کشور ما در سه محور عمده زیر وجود دارد:

۱- تشکیلات

۲- آموزش

۳- بودجه

برای پاسخ مناسب به این اشکالات؛ طرح «تحول و گسترش تئاتر کشور، پی‌ریزی شده. در نوشتار کوتاه زیر بازتاب راه‌حل‌های پیشنهادی و اجرایی نشان داده شده است.

۱- تشکیلات

در مورد تشکیلات تئاتر کشور پس از ارائه یک طرح جامع پیرامون تشکیل سازمان هنرهای نمایشی جمهوری اسلامی ایران و عدم پذیرش و مقبولیت آن؛ تقویت انجمن نمایش و ایجاد کانونهای وابسته به عنوان یک طرح کوتاه مدت و میان مدت تعریف و اجرای آن از سال ۶۸ با شتاب دنبال شده.

انجمن نمایش به عنوان یک تشکل تئاتری هم‌اینک علاوه بر داشتن ۱۰۵ شعبه در سراسر کشور، کانونهای زیر را تشکیل و به نحوی مورد حمایت قرار داده است:

- دفتر امور تئاتر شهرستانها

- دفتر پژوهشهای تئاتری

- دفتر تهیه، تدوین و تولید متون نمایشی

- کانون تئاتر بانوان

- کانون نمایشهای مذهبی و سنتی
- کانون تئاتر تجربی
- کانون ملی منتقدین تئاتر
- انتشارات و مجله نمایش
- مبارک یونیم (مرکز اتحادیه نمایشگران عروسکی جهان در جمهوری اسلامی ایران)
- کارگاه تئاتر کودک و نوجوان

۲- آموزش

- در مورد آموزش اهم اقدامات بدین شرح است:
- ایجاد دوره‌های آموزشی کوتاه مدت
 - اعزام کارشناس به شهرستانها
 - انتشار مجله نمایش، پانزده روز تئاتر، صفیر، گزارش و...
 - انتشار فصلنامه تئاتر
 - برنامه‌ریزی جهت آموزش ویدئویی
 - انتشار کتب پایه پیرامون تئاتر
 - انتشار متون نمایشی
 - برگزاری جشنواره‌های استانی و منطقه‌ای

۳- بودجه

برای اولین بار در بودجه عمومی کشور، ردیف مستقلی با نام تحول و گسترش تئاتر کشور پیش‌بینی شد. این ردیف در سال ۱۳۶۷ با ۲۰۰ میلیون ریال و در سال ۶۸ با ۲۵۰ میلیون ریال و در سال ۶۹ با افزایش صد درصد به ۵۰۰ میلیون ریال رسیده است و پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال ۱۳۷۰ به یک میلیارد ریال افزایش یابد. ایجاد این ردیف در بودجه عمومی کشور یکی از مهمترین پیروزی‌های تئاتر کشور محسوب می‌شود. اگرچه اعتبار تخصیص یافته در این ردیف هنوز کفاف هزینه‌های سنگین تئاتر را نمی‌کند، اما به‌حق باید رشد روزافزون آنرا به‌خصوص با توجه به در نظر گرفتن اعتبار مناسبی در برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، با اهمیت تلقی کرد. سازمان برنامه و بودجه (مدیریت فرهنگ، هنر و تربیت بدنی)، مجلس شورای اسلامی (کمیسیون‌های برنامه و بودجه و ارشاد و هنر اسلامی) در تحقق این رویداد مشارکت و نقش فعال و تعیین‌کننده‌ای داشته و آنرا باید نشان از توجه دستگاههای قانونگذاری و اجرایی کشور به تئاتر به حساب آورد.

اکنون با توجه به طرح شماتیک مشکلات عمده تئاتر کشور و راه‌حلهای آن جای این سؤال باقی است: آیا طرح تحول و گسترش تئاتر کشور به تمام و کمال انجام شده؟ و آیا تئاتر کشور دیگر مشکلی ندارد؟ و آیا خواست و توقع مسئولان و هنرمندان تئاتر از اجرای طرح تحول و گسترش همین مقدار بوده؟

به روشنی باید گفت که پاسخ همه این سئوالات منفی است. چرا که تئاتر ما اگر از اجرای این طرح تاکنون طرفی بسته باشد همین است که بگوئیم تا حد زیادی تئاتر از انزوا و غربت خارج شد.

ما بقی قضایا محتاج طرحهای تکمیلی و تلاشهای بسیاری است که از هم‌اینک مقدمات اجرای آن در چارچوب همین طرح فراهم آمده است. به‌عنوان نمونه و در حد اشاره به دو طرح اشاره می‌کنیم:

— طرح جدید ایجاد کارشناسی تئاتر مناطق کشور

هر شش استان کشور به‌لحاظ موقعیت جغرافیایی و بالطبع مشترکات فرهنگی تحت عنوان یک منطقه طبقه‌بندی شده و هم‌اینک ۴ منطقه تئاتری برای کشور تعریف گردیده و هر یک از این مناطق دارای یک کارشناس است.

— طرح آغاز حرکت بین‌المللی تئاتر کشور

پیرو برگزاری فستیوال بین‌المللی تئاتر عروسکی در سال ۶۸ از سال ۶۹ فعالیتهای بین‌المللی تئاتر کشور آغاز گشته و در این مدت تا زمان انتشار این فصلنامه علاوه بر برگزاری دومین فستیوال بین‌المللی نمایش عروسکی تهران، ۵ گروه به ۹ کشور اعزام شده‌اند.

امیدواریم در وقت مناسب پیرامون موضوعات و طرحهای جدید پس از اجرا بیشتر صحبت کنیم.

در پایان این نوشتار و سرآغاز مطالعه این فصلنامه که تبلور زحمات همکاران سخت‌کوش ما در دفتر پژوهشهای تئاتری است؛ با امید به آینده روشن و پربربار تئاتر کشور؛ به سهم خویش از همه پدیده‌آوردندگان آثار پر ارزش این دفتر سپاسگزاری می‌کنم و آرزو می‌کنم که اهل فرهنگ و هنر به‌ویژه هنرمندان تئاتر به‌قدر کافی از آن بهره‌مند شوند.

والسلام

سرپرست مرکز هنرهای نمایشی

علی منتظری